Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 174. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 12-го ВЕРЕСНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 12, 1956. No. 174. VOL. LXIII.

ВАГНЕР І ДЖЕВІТС — КАНДИДАТИ НА СЕНАТОРА З НЮ ЙОРКУ

ЗМАГАННЯ ЗА СТАНОВИЩЕ, ЯКЕ ЗАЛИШИВ ДЕМОКРАТ ЛІМЕН

Олбані, Н. И. — В столиці стейту Ню Йорк відбулися номінації кандидатів обох партій на становища сенатора з того стейту, яке залишає демократичний сенатор Герберт Г. Лімен. Демократи вибрали на свого кандидата нюйоркського посадника Роберта Вагнера, а республіканці стейтового генерального прокуратора Джекоба К. Джевітса. За це становище сенатора буде вестися завзята боротьба, бо від висліду цих виборів може залежати, яка партія буде контролювати Сенат. Демократи досі мають 49, а республіканці 47 сенаторів. Демократи одноголосно вибрали Вагнера, який дістав 1,143 голоси делеґатів на Стейтову Демократичну Конвенцію. Після вибору він заявив, що „мусить перемогти, бо досі він ніколи не програв жадної виборчої кампанії". Демократичний кандидат на президента Адлей Е. Стівенсон заявив, що Вагнер — це найкраща людина, яка може перейняти той пост, що його довгі роки займав сенатор Лімен, який 28 років займав високі становища. Номінація Вагнера свідчить про те, що можуть здійснитися його мрії зайняти те становище, яке довгі роки займав його батько — Роберт Ф. Ваґнер. Лімен поставив внесок на номінацію Вагнера і при тому хвалив його як людину, яка найкраще надається на те, щоб бути сенатором від стейту Ню Йорк. Ваґнера має підтримувати і Ліберальна партія. І Джевітса найменували одноголосно всі члени (304) Республіканського Стейтового Комітету. Давніше була опозиція проти Джевітса, бо дехто йому закидав, що він 10 років тому мав деякі зв'язки з комуністами. Та Джевітс під присягою на Конґресовій Комісії заперечив це, а після найменування хвалив партійний провід за те, що не пішов за голосами тих, які його очорнювали, тільки пішов за голосом правди і справедливости. „Я є гордий на Республіканську партію, казав Джевітс, бо це є правдивий дух республіканізму, який проповідував Линколн і яким керується Айзенгавер". МекҐоверн поставив внесок на найменування Джевітса, кажучи, що він буде діяти в дусі того республіканізму, який проповідує президент Айзенгавер. Цей дух, це „поміркованість, яка старається здійснювати бажання американського народу".

Ніксон відбуде 15,000-милеву поїздку по 32 стейтах ЗДА

Вашинґтон. — Віце-президент Ричард М. Ніксон подав до відома, що він плянує відбути в рамцях виборчої кампанії велику, 15,000 милеву поїздку по 32 стейтах ЗДА. Почнеться ця поїздка 18 вересня і триватиме до 3 жовтня ц. р. В цьогорічній виборчій кампанії Ніксон буде головним речником республіканської партії, бо президент Айзенгавер заповів, що він вестиме тільки обмежену виборчу кампанію. Під час пресової конференції, відбутій в понеділок 10 вересня, Ніксон заявив, що республіканці виграють у виборах, але тільки під тією умовою, що вони не покладатимуть рук і докладуть усіх зусиль до осягнення перемоги. Ніксон ставить собі головним завданням безпосередній контакт з народом, у протилежності до демократичних кандидатів, які — за його словами — відбувають свої поїздки тільки для зустрічей з партійними провідниками. Під час своєї поїздки Ніксон хоче встановити теж сильні і слабі „місця" в країні, щоб відповідно до ситуації в тій чи іншій області повести менш чи більш посилену виборчу кампанію. Головними виборчими „бойовищами" назвав Ніксон Ореґон, Вашинґтон, Каліфорнію, Ню Йорк, Огайо, Пенсильвенію, Кентоки й Іллиной. Під час своєї поїздки відвідає Ніксон теж такі стейти, як Тексас, Флориду й Оклагому, де вже існують добрі вигляди на перемогу республіканців. — Плян своєї поїздки узгіднив Ніксон з президентом Айзенгавером.

Соціялістичний кандидат на президента домагається секретних повідомлень про закордонну політику

Вашинґтон. — Кандидат Соціялістичної партії на президента — Дарлінґтон Гупс заявив на телевізійній промові, що, на його думку, президент Айзенгавер повинен і йому надсилати таємні звіти про стан закордонної політики, як це він зарядив недавно, щоб демократичний кандидат на президента, Адлей Е. Стівенсон, міг діставати такі звіти щотижня від Центральної Розвідчої Агенції. — Гупс заявив, що буде просити про це президента Айзенгавера, хоч не знає, чи Айзенгавер на це погодиться. Соціялістичний кандидат заявив, що він, правдоподібно, програє вибори в листопаді цього року, але сподівається дістати більш голосів як 20,000, які він дістав в 1952 році. Його кандидатура буде на виборчих списках тільки в 10 стейтах.

В АМЕРИЦІ

● **Поліція в Гемдені**, Коннектикат, розшукує жінку середнього віку, що могла б дати вартісні зізнання про жінку, яка викрала 6-тижневу дівчинку Синтію Руатоло, що її тіло знайдено в ставку. Поліція заявляє, що ця жінка не запідозрена в смерті дитини.

● **Нюйоркський кардинал** Спеллман роздав свідоцтва 53-м дівчатам, які закінчили курс піклувальниць немовлятами в Домі для Найдухів. Кардинал закликав цих піклувальниць, щоб все життя керувалися тими християнськими засобами, яких навчилися на цих однорічних курсах.

● **15-річний хлопець** Джеррі Берош упав із 30-стопової степениці на бейзболевому грищі в Филаделфії і тільки злегка потовкся. Тепер він лежить у шпиталі в „доброму стані здоров'я.

● **З помічного гелікоптера** Узбережної Сторожі на Коні Айленд, Ню Йорк врятували 36-річного Вільяма Вятровського, який, ловлячи рибу за 1,500 ярдів від берега, упав у воду, коли його човен перевернувся. Гелікоптер спустив кошик, у якого вліз Вятровскі.

● **У повітрі** близько Бартлесвіллу, Оклагома, зударилися два літаки: пасажирський з 10 пасажирами й з членами залоги і одномоторовий приватний в якому летів батько з 4-ма дітьми. Літаки приземлилися без жертв в людях.

● **В Ню Йорку** від 1950 року збудовано 125,700 нових мешканевих одиниць, так, що тепер є в цьому місті всіх мешканевих одиниць 2,559,000. Річно будують в цьому місті коло 23,000 нових мешканевих одиниць.

● **Міннесотський університет** випустив у повітря в п'ятницю 7-го вересня бальон, який в неділю 9-го вересня приземлився коло Твін Ситі, осягнувши рекордову висоту, 143,000 стіп (коло 150 миль). На бальоні були прилади до записування космічних променів.

ДРУЖНЯ ЗУСТРІЧ ПАРТІЙНИХ ПРОТИВНИКІВ

Крайовий провідник демократичної партії Пол Ботлер (зліва) і крайовий провідник республіканців ЛІонард Голл вітаються дружньо під час зустрічі у Вашинґтоні, куди вони прибули, щоб взяти участь у переслуханнях сен. виборчої підкомісії, яка розглядала справу фінансування виборчої кампанії.

Москі перевибраний на губернатора

Портленд, Мейн. — Теперішній демократичний губернатор стейту Мейн Едмунд С. Москі був перевибраний на те саме становище 9-го вересня, бо в тому стейті вибори відбуваються майже два місяці скорше в порівнянні з виборами в усіх інших стейтах. Москі переміг республіканця, спікера стейтової Палати Репрезентантів Вілліса А. Трефтона, який на основі неповних вислідів дістав 86,794 голоси, а Москі 111,980 голосів. Це вже друга демократична перемога на становищі губернатора, бо в 1954 році Москі здобув пост губернатора, який впродовж 20-х років займали республіканці. Та перемога губернатора Москі не означає того, що республіканці масово голосують демократично, бо Москі переміг своєю особистою популярністю, а не демократичною програмою. Одна чисто республіканська місцевість голосувала за Москі, але не підтримала демократичного кандидата на конґресмена, тільки голосувала за республіканця. В стейті Мейн вибрали також трьох конґресменів, бо сенатори з цього стейту Марґарет Чейс Смитс і Фредерік Дж. Пейн мають важні каденції до 1958 року. Гарна погода причинилася до того, що велика скількість виборців голосувала. В виборах конґресменів немає ще кінцевих вислідів, і два виборчі округи виказують малу різницю в числі голосів між демократичними й республіканськими кандидатами, а в третьому велику більшість має республіканець Кліффорд МекІнтайер. Республіканці не зайняли ще становища до висліду виборів в Мейн, а демократи хваляться перемогою, твердячи, що це є добрий знак для демократичної перемоги 6-го листопада.

Совєтським усмішкам не можна довіряти — заявляє адмірал Радфорд

Вайт Солфор Спрінґс. — Адмірал Артур В. Радфорд, шеф об'єднаних штабів американських збройних сил, виступаючи на конференції губернаторів південних стейтів, закликав не довіряти таким чи іншим „змінам" совєтської політики, бо основні цілі Москви залишилися незмінними. Коли комуністи вживають таких слів, як „мир", „свобода" і „правда", то роблять вони це тільки для тієї мети, щоб одурити несвідомих — заявив він. В дальшому ствердив адмірал Радфорд, що комуністичний бльок продовжує стосувати ту політику, яка йому в даній ситуації корисна. Коли Москві треба агресивної тактики, то вона стосує агресію. Коли треба грати на відволікання, тоді гаслом московської політики стає примирливість. Але завжди, в кожному з тих чи інших випадків і застосовування тих чи інших метод, основні цілі Москви залишаються незмінними. Комуністи готові не тільки поборювати, але й підкорити, коли можливо, кожну ідеологію, яка перешкоджає поширювати їхню ідеологію і роблять вони це з допомогою диктатури і зрадницьких доктрин. Не зважаючи на усмішки совєтських вождів, вільний світ мусить залишатися на сторожі і бути готовий зламати агресію, якщо йому не пощастить її стримати. Закінчив свою промову адм. Радфорд ствердженням, що найбільша гарантія безпеки для якоїсь країни лежить у серцях і в думках народу.

Москва шантажує українського імігранта в Канаді, тримаючи його доньку як закладницю

Оттава, Канада. — Канадійські часописи повідомляють про новий випадок шантажу, при допомозі якого совєтська амбасада хоче змусити українського імігранта Павла Глишаницю до повороту „на родіну". 15-річна донька Глишаниці написала листа до батька в Торонто, в якому твердила, що її життя залежить від його повороту до дому, до СССР. Глишаниця покинув батьківщину ще в 1944 році, бувши там аж два рази засуджений до смертної кари. У відповідь на цього листа, якого, як твердить батько, подиктували його донці представники совєтської влади, Глишаниця загрозив секретареві совєтської амбасади, що вб'є його, коли його донці станеться якась кривда. — Глишаниця повідомив представника канадійського уряду, що урядовці совєтської амбасади запрошували його поїхати до СССР та наочно переконатися, що його донька Оксана здорова, та він відмовився від цієї пропозиції, боячися, що там його засудили б до смертної кари. Канадійська влада веде слідство в цій справі.

● **Повернувшись з подорожі** до Европи, пані Ф. Д. Рузвелт заявила на летовищі, що демократи мають „добру нагоду", щоб здобути сенаторське становище в стейті Ню Йорк та виграти президентські вибори. В Европі вона була присутня на зборах членів Світової Федерації Товариств для підтримки Об'єднаних Націй.

Преса в Польщі припинила нагінку проти ЗДА

Варшава. — Пропаганда сателітної Польщі, наставлена донедавна, за совєтським зразком, на постійне оплюгавлювання всього, що американське, змінила свою тактику і почала писати про Америку та американські відносини пристойним тоном та більш-менше об'єктивно — стверджують американські кореспонденти у Варшаві. Американський кореспондент „Трибуни Люду", головного органу польської комуністичної партії, об'єктивно зреферував протимуринські демонстрації в деяких американських південних стейтах у зв'язку з вписом муринських дітей до дотеперішніх „білих" шкіл, але водночас підкреслив рішуче становище шкільних і адміністраційних властей по стороні рішення Найвищого Суду по лінії інтеграції. Водночас польська преса почала писати куди свобідніше про відношення до Москви, про совєтські відносини та про божків комунізму Маркса-Енгельса-Леніна. Появились вже навіть такі „богохульні" статті, які квестіонують актуальну вартість марксистських теорій, писаних тому 100 років. На тему свободи слова в Польщі ведеться теж публічну дискусію. Покищо Москва приглядається цим відносинам у Польщі спокійно і мовчить — до часу.

СССР висилає харчі для Югославії

Београд. — Совєтський Союз обіцяв вислати Югославії 300.000 тонн муки впродовж найближчих двох місяців. Ця совєтська харчова допомога стоїть у безпосередньому зв'язку з ваганням американського уряду, чи він має прийти з такою допомогою Югославії. Річ у тому, що Югославія звернулась спершу до ЗДА з просьбою прийти їй з харчовою допомогою, але Конгрес зажадав був, щоб перед уділення будь-якої нової допомоги Югославії перевести ще раз докладно перевірку, поскільки Югославія є дійсно суверенною і від Москви цілком незалежною державою. Згідно з законом про допомогу закордонові, Президент мав би до половини жовтня ц. р. прийняти відповідне рішення. Однак тому, що Югославія відчуває дошкульний брак харчів, не будучи все ще в цій ділянці самовистачальною, вона звернулась до Москви, яка поквапно використала нагоду, щоб показатись „благородною". Югославський уряд — впевняють часописи — був би волів дістати харчі з Америки, бо вони дозволили б Югославії заплатити за них югославськими динарами у довготерміновому кредиті, а тим часом Москві треба буде заплатити експортом своїх товарів, що знову зв'яже югославську продукцію і закордонну торгівлю з СССР. Югославський уряд буцімто не дуже бажає собі цього, щоб не насторожувати до себе Заходу, як ніби до сателіта Москви.

У Пакістані призначено новий уряд

Карачі. — У молодій Пакістанській республіці скінчилась криза уряду. Прем'єр Мохаммед Алі зрікся був і досі урядує тільки тимчасово, на просьбу президента Іскандера Мірзи, поки той скінчив переговори про кандидатуру майбутнього голови уряду. — Причиною урядової кризи не були справи закордонної політики, тільки внутрішні справи та тертя поміж окремими впливовими одиницями. Пакістан, що постав із поділу колишньої одностайної англійської колонії Індії на дві самостійні держави, не має ще устійненого парляментарного устрою. Поруч із затяжним конфліктом із Індією про територію Кашміру, існують суперечки між східним і західнім Пакістаном, незрозумілі для чужинців. Підставою політичного життя є ісламізм і тому найсильнішою політичною партією була там досі Ісламська Ліґа. Її політичною суперницею стала Народна Ліґа „Авамі", якої лідер Г. С. Суграварді став тепер новим прем'єром. Пакістан належить до Багдадського і Південно - східнього азійського азійського пактів і тому є важливим партнером Заходу у південній Азії. Новий прем'єр заявив, що не бачить ніяких причин, щоб Пакістан зрікся своїх західних союзів.

Прем'єр Франції відвідав Альжир

Париж. — Французький прем'єр Гю Молле прилетів літаком в минулу п'ятницю до Альжиру та перевів два дні на нарадах із хворим міністром для справ Альжиру Робертом Лякостом і головним командантом французьких військ в Альжирі, ген. Анрі Лорілльо. В минулу суботу він вернувся назад до Парижу, заявивши на від'їзному, що він ствердив поправу ситуації в Альжирі. Правда, — знавці альжирських відносин заперечують словам французького прем'єра, вказуючи на зріст, а не упадок активности арабських націоналістичних партизанів і на перебування все ще на папері запляннованих реформ в Альжирі. Однак Молле заповів, що під кінець цього місяця поїде знову до Альжиру для вичерпних нарад в справі політичних реформ. Цим разом Молле не виступав в Альжирі ніде публічно й нікого не приймав. Попередній французький прем'єр, П'єр Мендес-Франс, який зрікся становища віце-прем'єра в уряді Молле на знак протесту проти поганої, на його думку, політики уряду в справі Альжиру, підтримав свої давніші закиди і м. ін. вказав на конечність розв'язати ті місцеві міські та повітові ради, які опановані противниками свобід для автохтонних мусульман, та димісіонувати урядовців-французів, відомих з своєї реакційности у відношенні до мусульман. Якщо, мовляв, не відбудуться довір'я мусульман до Франції, як держави, то Франція втратить Альжир.

Французько - туніські взаємини знову погіршились

Туніс. — Взаємини між Францією і молодою напівсамостійною державою Тунісією знову погіршились через війну, яка ведеться на території Альжиру з тамошніми партизанами. За умовою з французьким урядом з 28 серпня ц. р., туніський уряд перейняв у власне відання радіовисильню в Альжирі, при чому французи застерегли собі щоб з цієї радіовисильні не надавати антифранцузьких передач. Тим часом зараз на другий день проголошено з тієї радіостації „Голос братнього арабського народу з Альжиру", в якому закинено французам доконування жорстоких актів на альжирських арабах. Французький амбасадор в Тунісії, Рожер Сейду негайно заклав гострий протест. Туніський уряд у відповідь навів конкретний приклад, що французькі вояки розстріляли шістьох альжирців, які, перейшовши кордон від сторони Альжиру і безборонні піддалися на одному господарстві внутрі Тунісії. Французи заявили на те, що альжирці не були безборонні, чого доказом велика скількість знайденої при них зброї, та вони самі розпочали стрілянину, а потім намагалися втекти. Через день прийшло до нового прикордонного інциденту і французи схопили 4-х туніських арабів.

НАССЕР ПРОПОНУЄ НОВІ ПЕРЕГОВОРИ ПРО СУЕЗ

У ЛОНДОНІ ЗАКІНЧИЛИСЬ НАРАДИ ПРЕМ'ЄРІВ І МІНІСТРІВ ЗАК. СПРАВ АНГЛІЇ І ФРАНЦІЇ. — ДОЛЛЕС РОЗЧАРОВАНИЙ НЕВДАЧЕЮ ПЕРЕГОВОРІВ В КАЇРО, АЛЕ ПІДТРИМУЄ МИРНУ РОЗВ'ЯЗКУ КОНФЛІКТУ

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй Даг Гаммершилд отримав від єгипетського президента Гамаля Нассера меморіял, в якому той коротко пригадує розвиток Суезького конфлікту, почавши від націоналізаційного акту з 26 липня ц. р., та пропонує негайно призадуматись над складом такого міжнародного тіла, з яким Єгипет міг би повести переговори про нову конвенцію в справі Суезького каналу. Єгипетська нота запевняє, що розв'язка може знайтись в таких справах: 1) свобода і безпека плавби каналом, 2) розбудова каналу згідно з майбутніми вимогами плавби по ньому, і 3) встановлення справедливих оплат за переїзд каналом. Єгипет стоїть на становищі, що до цього часу взагалі не було переговорів у цих справах, а тільки різні міжнародні сторони висловлювали свої погляди, як ось 18 держав, репрезентовані комісією П'ятьох, що саме закінчила свою невдачну місію в Каїро, СССР, Індія, Цейльон і Індонезія, які представили були інший проєкт, та Еспанія із ще іншою пропозицією. Єгипетська нота, вдержана у спокійному й примирливому тоні, без випадків проти Англії і Франції, запевняє кількакратно про вірність Єгипту прийнятим міжнародним зобов'язанням, хоч одночасно кількакратно підкреслює теж свої суверенні права і вимоги національної чести у відношенні до обширу Суезького каналу. Єгипетська нота закінчується запевненням, що Єгипет не зазіхає на нічию територію, не хоче порушувати нічию суверенність, не задумує ніякої дискримінації та бажає мирної полагоди конфлікту згідно з духом чартеру Об'єднаних Націй.

Єгипетська нота була проголошена рівно в годину після того, як австралійський прем'єр Роберт Гордон Мензіс, американський державний підсекретар Лой Гендерсон і шведський міністер закордонних справ Унден, після невдачного закінчення переговорів в Каїро, відлетіли одним літаком із летовища в Каїро. Цю тактику єгипетського президента-диктатора Нассера пояснюють часописні коментатори, як свідому демонстрацію проти 18-ж держав із Лондонської конференції, які вибрали були Комісію П'ятьох на чолі з австралійським прем'єром Мензісом для переговорювання з Єгиптом на базі так званого проєкту Доллеса, що передбачував встановлення нового міжнародного тіла, з участю Єгипту, для адміністрування Суезьким каналом. Англійські урядові чинники відразу поставились неґативно до єгипетської ноти, звернувши увагу, що вона не пропонує ніякої конкретної нової бази для переговорів та не говорить нічого нового, бо Нассер постійно повторював концепцію нової міжнародної конференції з участю понад 40 користувачів Суезьким каналом, без конкретної пропозиції, що на такій конференції мали б рішити. Англія і Франція стоять на становищі, що підставою конфлікту є брак довір'я до долі Суезького каналу, залежної від волі однієї людини, яка нині править Єгиптом. Весь минулий понеділок велись у Лондоні наради, учасниками яких були: англійський прем'єр Антоні Іден і міністер закордонних справ Селвайн Ллойд та французький прем'єр Гю Молле і міністер зак. справ Християн Піно. Прибулий літаком з Каїро австралійський прем'єр Роберт Мензіс прилучився також до тих нарад. Не видано ніякого комунікату про їх вислід, але неофіційно стало відомо, що Англія і Франція рішили передати справу Раді Безпеки Об'єднаних Націй.

У цій справі буцімто англійський і французький прем'єри написали спільного листа до державного секретаря Доллеса. Цей останній оприлюднив офіційну заяву, в якій висловлює своє „розчарування" з приводу відкинення Нассером пропозиції 18-ох держав, але далі підтримує своє становище, що конфлікт повинен бути розв'язаний мирним способом.

Американський літак із 16 летунами згинув під час тайфуну над Японією

Токіо. — Американський літак для атмосферичних помірів із 16 летунами загинув під час дослідження тайфуну, що шалів над північно-західньою частиною Тихого океану в останню неділю. Завданням літака було дістатися до „ока" тайфуну, перевірити швидкість вітру та напрямок, в якому тайфун посувається. Тайфун, що його названо жіночим іменем Емма, спричинив в Японії, Південній Кореї і на Філіппінах понад 50 убитих, кількасот ранених та мільйонові матеріяльні шкоди. Офіційно стверджено, що чотиримоторовий літак загинув в 10:30 ночі з неділі на понеділок, коли повинно було вичерпатись його пальне, а він не вернувся до своєї бази в Японії ані не рапортував про свою долю. Не є виключене, що він примусово осів десь в Японії, при чому пошкодив свої комунікаційні прилади. Тайфун охопив територію коло 600 миль.

В СВІТІ

● **Група норвезьких парляментарів** вернулась з тритижневої подорожі по Совєтському Союзу в дуже поганому настрої. На прощальній візиті цієї групи у „президента" СССР Ворошилова, цей останній запитав, чи не думають вони, що СССР заатакує Норвегію. Цей провокаційний запит заскочив і збентежив норвезьких парляментарів, і їх голова відповів тільки, що Норвеґія веде політику миру й вминання війни. Норвезькі часописи атакують своїх парляментаристів, які мовляв, не вміли використати нагоди, щоб сказати отверто, що норвезці мають всі підстави побоюватись агресії збоку СССР у зв'язку з його актуальною політикою.

● **Всякі нагороди „імени Сталіна"** на майбутнє скасовані. 22 квітня кожного року, в роковини смерти Леніна роздаватимуть в Совєтах 50 нагород по 75,000 руб. кожна „за заслуги в справі світового миру" та за заслуги в науці, літературі, мистецтві і техніці. Всі ці нагороди будуть зватися „нагородами Леніна". Таким чином число „сталінських лавреатів" не буде побільшуватись.

● **31 держава підписали в Женеві** 7 вересня ц. р. нову конвенцію, яка признає торгівлю невільниками кримінальним злочином. У конвенції сказано, що її можуть підписати всі 78 членів Об'єднаних Націй. ЗДА цієї конвенції не підписали, бо вважають, що треба спершу спонукати країни, в яких процвітають ярмарки невільниками, (напр. Савді Арабія), щоб вони підписали конвенцію Ліги Націй в цій справі з 1926 року.

● **Афганська амбасада в столиці Індії**, Ню Делі, заявила, що, всупереч іншим відомостям, вона не дістала від свого уряду відкликання заборони в'їзду до Афганістану кореспондента „Ню Йорк Таймсу".

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Acepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СУЕЗЬКИЙ СФІНКС

Єгипетський сфінкс вже має своє поняття в світовій історії. Правда, в стародавньому єгипетському мистецтві та в мистецтві інших стародавніх народів сфінкси мають різні вигляди: одні в постаті лева з головою царя, інші з головою і грудьми жінки, ще інші з головою барана. Поняття сфінкса зв'язане, зокрема, з дочкою Тифона і Ехідни з грецької мітології, крилатою потворою в постаті дівчини, що жила на скелі біля Теб і пожирала кожного прохожого, що не вмів розгадати її загадки; коли ж Едип розгадав її загадку, вона кинулась зі скелі.

Сфінксом „пахне" і теперішня, спричинена акцією єгипетського президента Нассера, міжнародна політична криза в Суезі, поважно загострена невдачею переговорів делеґованої 18-ма країнами міжнародної комісії з президентом Нассером. Цю комісію, як відомо, очолював австралійський прем'єр Мензіс, а в її склад входили міністри закордонних справ Швеції, Ірану та Етіопії і державний підсекретар ЗДА.

Конференція закінчилася нічим. Міжнародна комісія передала єгипетському президентові запропонований державним секретарем Доллесом плян компромісового вирішення справи Суезу, але президент Нассер цей плян відкинув, не видвигаючи зі свого боку жадного іншого компромісу, чи жадної іншої пропозиції, яка могла б послужити базою для евентуальних дальших розмов.

Щоб зрозуміти — наскільки її можна зрозуміти — кризу в Суезі, варто коротко пригадати події, які її попередили.

Арабський світ, в якому Єгипет претендує бути лідером, має свої порахунки з Ізраїлем. Араби хотіли зброї, хотіли її від Заходу, але західні країни, зокрема ЗДА, мусіли рахуватись з фактом, що ця зброя може легко призвести до війни, і тому доставляли її арабам тільки під кутом їх оборонних потреб. Тоді Єгипет договорився з Совєтами, і совєтська зброя, а за нею й совєтські „спеціялісти" почали заливати Єгипет, уряд якого теж почав „переставлятись" та орієнтуватись на Москву, збільшивши табір „невтральних". Тоді прийшла справа будови греблі на Нілі, і Захід, точніше Америка й Англія, маючи на увазі нову єгипетську орієнтацію, відмовили Єгиптові пообіцяної вже раніше допомоги в будові тієї греблі, а Єгипет, власне його президент Нассер, у відплату за те проголосив націоналізацію адміністрованого міжнародною компанією Суезького каналу, що й викликало теперішню кризу.

Очевидно, що справу Суезу і її теперішню кризу можна розглядати з різних аспектів і під кутом різних принципів насвітлювати. Принципово Єгипет повинен мати суверенне право на свою територію. З цим погоджуються всі. Все ж таки Захід вважає, що, з уваги на життьове і стратегічне значення Суезу, це суверенне право Єгипту мусить бути поєднане з відповідними ґарантіями для зв'язаних із Суезом міжнародних інтересів, і що ту ґарантію може дати тільки відповідна міжнародна контроля, або бодай міжнародний вплив на контролю адміністрації Суезу.

За це й ведеться спір, через це й виникла криза. Щонайменше так могло б здаватись, бо на ділі Суез є не причиною, а тільки виявом, одним із виявів тієї глибокої і всеобіймаючої кризи, яку переживає поділений на два табори світ. Тим то й Суезьку кризу не можна розглядати саму по собі, а тільки у зв'язку і на тлі того величезного комплексу, що його становить теперішня міжнародна ситуація.

Якщо так справу розглядати, тоді й матимемо „суезький сфінкс", себто суезьку загадку. Немає бо сумніву, що справа Суезу в теперішньому вигляді є не тільки єгипетською справою, що Єгипет і Суез не є підметом, не є головою, а є тільки тим „буком", що його зручно вхопила в руку інша рука і вимахує ним, без журби, що може вдарити ним об скелю і бук може зломитись на куски. Очевидно, що причини цієї гри з Єгиптом і Суезом можна легко вияснити, але остаточна ціль цієї гри є все ще загадкою, є „сфінксом", бо, з одного боку, важко повірити, щоб Москва вже сьогодні бажала собі війни, а якщо вона її не бажає, то чому вона своїм риском війни посувається так далеко.

Майже рівночасно із повідомленням про невдачу конференції в Каїро, Москва перший раз поспішилась з повідомленням про чергову пробну експльозію атомової зброї. Це ще збільшує загадковість суезької гри, і в таких обставинах кожний черговий день може принести відповідь на те, чи виявлений тепер в Суезі сфінкс пожере прохожого, який не розгадав його загадки, чи ця загадка буде розв'язана і сфінкс сам полетить стрімголов зі скелі.

ВИБОРЦІ ПРО КАНДИДАТІВ

Преставники обох партій твердять, що лише вони виграють цьогорічні президентські вибори і здобудуть більшість в Конґресі. Але читачі американських часописів знають, що у виборчих змаганнях перемогти може тільки одна партія, і тому хочуть наперед знати, котра партія буде переможцем. Щоб заспокоїти їх цікавість, часописи подають передбачування так званих інститутів публічної опінії, або й самі переводять опитування в цій справі.

Такі цікаві опитування перевів протягом вісьмох днів співробітник пресового концерну Скрипса-Говарда, Генрі Н. Тейлор, який, після закінчення республіканської конвенції в Сан Франсіско, Каліф., вирішив „іти пішки" до Вашинґтону, але по дорозі, при допомозі піднесеного догори великого пальця, спиняв авта і „під'їжджав трохи вперед". Щоб привернути до себе увагу автоводіїв, він тримав у руці червону валізку, подібну до контейнера на газоліну. Так він „присідався" аж на 134 авта, зробивши 2,801 милю за 8 днів і 2 години.

Під час цієї, свого роду рекордової, подорожі журналіст Тейлор розмовляв не тільки з 134 автоводіями, які його підвозили, але й зі 206 іншими виборцями, що їхали в тих автах, і щоденно подавав репортажі про висліди своєї праці, а вкінці підсумував їх в статті, написаній вже в столиці.

Висліди своїх опитувань на шляхах ЗДА зібрав Тейлор в кінцевих висновках, які легко було зробити, бо і в 1952 і в 1956 роках виступають ті самі кандидати на президентів: республіканець Айзенгавер і демократ Стівенсон. (Подібний випадок був в роках 1896 і 1900, коли Мек-Кінлі два рази переміг свого противника Брайєна). Тейлор запитував автоводіїв і зустрічних в автах людей, за кого вони голосували в 1952 році і за кого думають голосувати восени цього року.

28-го серпня на автостраді в стейті Невада Тейлор зустрів людину, „яка єдина може перемогти Айзенгавера". Це є Д. Л. Босвелл, який в 1952 році пройшов пів милі пішки, щоб віддати голос „за Айка". Але тепер цей прихильник Айзенгавера заявив: „Я і надалі підтримую Айка, але яке значення може мати мій голос? В нашій країні панує добробут, в світі панує мир, всі люблять Айзенгавера, і як він може не виграти виборів?"

Інший виборець заявив, що піде голосувати і віддасть голос за Айзенгавера, але якщо падатиме дощ, то може й не буде голосувати, бо він завжди голосував тоді, коли мав лихий настрій у зв'язку з політичними подіями, а цього року він з усього вдоволений. „Ми маємо досить праці з своїми інтересами, і не маємо часу на те, щоб цікавитися тим, що діється в Вашинґтоні."

Однак, не всі співрозмовці Тейлора рішались голосувати за Айзенгавера. Ветеран Даґлес Бравн із Ютаг сказав, що в 1952 році він був у Кореї, голосував за Айка, ще й інших до цього намовляв. „Я думав, що генерал зробить порядок із китайськими комуністами, але тепер читаю, що червоні китайці зістрелили американський літак, а президент грає в ґольфа. Стівенсон, може, був би ще гіршим президентом, а тому я, мабуть, взагалі не піду голосувати".

Про байдужість цьогорічних виборців свідчить і такий експеримент Тейлора. В стейті Колорадо він ішов по дорозі, тримаючи у руці напис „Мені подобається Айк". З 500 мотористів тільки 56 затрималося, щоб його підвезти. Та гірше вийшла справа з написом „Мені подобається Адлей", бо з 500 автоводіїв тільки 7 виявили до нього свою симпатію. Отже на 1000 автоводіїв тільки 63 зворушилися політичним гаслом, а 937 не звернули уваги на людину, яка леґітимувалась політичною виказкою. З цього Тейлор зробив висновок, що ті автомотористи у відношенні 8:1 заявляються за Айзенгавера.

Навіть деякі демократи не захоплюються гаслом Стівенсона про „нову Америку". Джек Ґелбрейт із Каліфорнії сказав: „Голосуватиму за Стівенсона, але не розумію його гасла „нова Америка". Мені було добре і в старій Америці, і то навіть під республіканським урядом. Та є й такі виборці, які свідомо підтримують Стівенсона. Говард Бок із Солт Лейк Сіті твердив: „Президент не дбає про бідних людей. А демократи дбають. Я не маю праці, а Айк грає в ґольфа. Як він може вимагати, щоб я за нього голосував?"

Дуже часто виборці оцінюють кандидатів не на основі їх державної вартости, а на основі своєї особистої симпатії. 72-річна панна, емеритована вчителька, сказала, що її товаришка вчила Адлея в школі, і він був „нечемний учень", а тому вона не буде за нього голосувати. О. Ніл з Небраски відповів журналістові таким запитом: „Стівенсон є розведений, як він може керувати державою, коли не міг зробити порядку в родині?" З особистої причини не любить Айзенгавера Джеймс Кавден: „Айк був офіцером, а я був простим вояком. Я ніколи не голосував би за офіцера, навіть коли б ішло про становище гицля".

З економічних причин невдоволені з Айзенгавера фармери, яких в ЗДА є 3,900.000, і коло 3,500.000 фермерських робітників. Фармер Арден Клеб заявив Тейлорові: „Фармер завжди має клопіт — як не посуха, то град, а як не град, то республіканці".

Журналіст Тейлор сідав і до авта колишнього президента Геррі С. Трумана, який їхав із Кензас Сіти до Індепенденс, Мо. Труман заявив, що нікому не говорить наперед про те, за кого буде голосувати, але сказав, що „кожний демократ надається на відповідальне становище президента краще, як Айзенгавер". Тейлор сказав, що республіканці бояться, щоб і цього року самовдоволення виборців не спричинило їхньої поразки, як це було в 1948 році. Труман відповів на це: „Дюї програв не внаслідок самовдоволення виборців, то я його переміг!"

Дрібні підприємці висловлювалися і за Стівенсона і за Айзенгавера. Карл Джеймсон із Кензас Сіти нарікав, що люди не приходять до нього направляти телевізійні апарати, бо мають стільки грошей, що можуть купувати нові. „Добробут для країни — дуже добра річ, сказав він, і тому я цього року голосую за Айзенгавера, хоч в 1952 році підтримував Стівенсона."

Тейлор зібрав опити в такому резюме. 1. В загальному виборці вдоволені з теперішньої ситуації і не дуже турбуються виборами, що відбудуться 6-го листопада. Республіканці не цікавляться другою фазою Айзенгаверового хрестоносного походу для утривалення теперішнього добробуту", а демократи зовсім не такі „войовничі", як це говорилося на конвенції в Шикаґо, і не думають гостро боротися за „нову Америку" Стівенсона. 2. Тейлор заявляє, що не знайшов наукової розв'язки, як виборці будуть голосувати, але він пізнав настрої виборців з кінця серпня і початку вересня, які можуть ще змінитися через два місяці. 3. Популярність Айзенгавера і надалі стоїть високо, і навіть ті виборці, які думають голосувати за Стівенсона, оскаржують не Айзенгавера, а його помічників (Вилсона, Бенсона). 4. Виборці не цікавляться станом здоров'я Айзенгавера. 5. Також, покищо, не цікавляться особою майбутнього віце-президента. 6. Більшість жінок підтримує Айзенгавера. 7. Виборці негритянського походження голосуватимуть за демократів. 8. Фармери не є вдоволені, і підтримують в більшості демократів. 9. Виборці зовсім не цікавляться проблемами зовнішньої політики.

А тепер ще трохи статистики. З 340 запитуваних осіб 171 особа заявилися за Айзенгавера, 115 — за Стівенсона, а 54 ще не є рішені. З тих самих осіб в 1952 році були: 158 — за „Айком", 110 — за Адлея, 62 не голосували ні за кого, а 10 не могли голосувати, бо були замолоді. Тільки 20 осіб заявили, що цього року змінять свого кандидата, а 9 виборців сказали, що не підуть до виборів, бо воліють в той час ловити рибу. Байдужість виборців може зробити республіканцям несподіванку.

Мирослав Раковський

З НОВИМ ШКІЛЬНИМ РОКОМ

Починається новий шкільний рік, і молодь, що провела літні місяці на відпочинку, вертається назад до шкільних занять. Для багатьох наших хлопців та дівчат цей рік буде останнім у середній школі, і на другий рік в цьому самому часі вони починатимуть свої вищі студії в каледжах. З власного досвіду знаємо, що перехід учня до каледжу вимагає деяких зусиль та заходів. Зокрема, перед батьками стає цілий ряд проблем, які треба розв'язати, щоб забезпечити майбутнім студентам каледжів можливо найбільш доцільне навчання. Тут ми хотіли б поділитися своїм досвідом з тими батьками, діти яких закінчують середню школу і хочуть студіювати в одному з каледжів.

1. Підготова до вищих студій

Підготова до вищих студій починається вже в останніх роках гай-скул. Справа в тому, що, приймаючи нових кандидатів, поодинокі каледжі вимагають знання таких предметів, які є підставою для університетських студій. Назагал кожний каледж вимагає від нових кандидатів певної кількости точок з відповідних предметів. Для прикладу: кандидат на технічні студії, не потребує точок з еспанської мови і музики, але мусить мати певну кількість точок з альґебри, тригонометрії, фізики та хемії.

Але в американських гай-скул нема точно визначеного стандартного пляну навчання, як то було в австрійській чи польській гімназії. Зокрема, public high schools мають широку програму предметів, і самі учні, при допомозі своїх учителів, добирають собі такі предмети, які їм будуть потрібні у дальшому вишколі. В деяких школах для цього призначені окремі вчителі, guidance teachers, завданням яких є провадити учнів по лінії їхніх найбільших фахових заінтересувань.

Крім середніх шкіл з широкою програмою навчання, є школи, спеціялізовані в певному напрямі, наприклад, vocational high schools, які дають добру практичну підготову на майбутніх техніків та механіків; деякі типи парафіяльних шкіл, які дають дуже добру підготову до теологічних студій, та ін.

Хоча число американських каледжів дуже велике (понад 2000), все таки місць для нових кандидатів, головно в кращих каледжах, значно менше, як аплікацій. Тож при прийнятті на університетські студії буває велика конкуренція, і добрі вигляди мають тільки ті кандидати, які мають не лише відповідну кількість потрібних точок, але й найкращі оцінки з вимаганих предметів. Беручи це під увагу, батьки учнів гай-скул повинні не пізніше як на початку останнього року поцікавитися, чи їхні діти при вступі до каледжу зможуть виявити добрі знання з усіх предметів, потрібних для студій у вибраному напрямі.

2. Вступний іспит до каледжу

В американській системі навчання немає кінцевого іспиту в середній школі, знаного в Европі під назвою „матури". Кожного учня, який задовільно опанував поодинокі предмети, допускають на урочисте свято „high school graduation", а це ще не є достатньою підставою для прийняття до каледжу. Передумовою до цього є — побіч згаданих вже „точок" та доб-

(Закінчення на стор. 4-тій)

БЕРЕТИ ТОВАРИШКИ НІНИ

Пригадаймо коротко дивну історію одної ніби-маленької події, яка скоїлась недавно в Англії, наробила багато шуму й дуже характеристична для відносин у Совєтському Союзі, для тамошньої бідности і для духової структури совєтських дипломатів.

Безпосередній спір виник за таку незначну річ, як берети, що, як відомо, є найдешевшим і найпростішим родом жіночого капелюха. В середу, 29 серпня ц. р., розглядаючись по Лондоні і його особливостях, зайшла до т. зв. департаментової крамниці 27-річна совєтська громадянка, Ніна Пономарьова, що прибула до Лондону у складі 56-членної совєтської спортової дружини, на запрошення одного англійського спортового клюбу, для розіграння з англійськими легкоатлетами низки змагань. І от жінка-детектив у тій крамниці приловила Ніну Пономарьову, яка звертає на себе увагу своїм ростом і вагою (210 фунтів!), саме тоді, як вона вибрала 5 беретів, сховала їх до торбинки і хотіла відійти, не заплативши. Знайшовши ті берети в торбинці Ніни, її заарештували і відвели на поліцію, де списали з нею протокол. З'явився совєтський консул, який поручився, що Ніна Пономарьова з'явиться наступного дня в суді на розправу за крадіж краму вартости 4.62 дол., і Ніну випустили на волю. І коли б наступного дня дійсно Ніна Пономарьова з'явилась була на розправу в товаристві адвоката, або навіть в її імені прийшов тільки адвокат і представив, напр., свідоцтво, що Ніна „хвора", пояснив, що його клієнтка „помилилася", не знаючи відносин, хотіла за ті нещасні берети заплатити, але не встигла, бо її вже приловлено, що це „непорозуміння" і що вона жалує й готова оплатити вартість беретів і кару, то напевно суддя не захотів би робити скандалу „дорогому гостеві" і зліквідував би всю справу, стягнувши з Ніни два-три англійські фунти. Але большевики повелися так, як ніхто цього не зробив би на культурному Заході: зробили з цього політичну аферу.

Перш за все, вони сховали Ніну в совєтській амбасаді, як жертву кровожадного капіталістичного світу, збрехавши, що „не знають", де вона поділася. Шарже д'аффер совєтської амбасади пішов із скаргою до англійського міністерства закордонних справ і зажадав від віце-міністра лорда Рідінґа, щоб англійський уряд уневажнив акт арештування, виданий проти Ніни, коли вона не з'явилась в суді, і припинив всякі до неї претенсії. Алексей Рощін, совєтський „дипломат", уважав, що це викрут англійського лорда, коли той чемно пояснив йому, що в Англії існує конституція, яка не дозволяє урядові вмішуватись в справи суду, незалежного від адміністраційної влади. Те саме не міг зрозуміти голова совєтської спортової дружини, Константин Крупін, який заявив на спеціяльно скликаній пресовій конференції, що Ніна впала жертвою „злобної провокації", ціллю якої було „шантажувати" совєтських спортовців, і що вся спортова дружина „солідаризується" з Ніною Пономарьовою і на знак протесту проти такої поведінки англійців — зриває заповіджені змагання і вкїздить з Лондону. Це й дійсно сталося. Совєтські спортовці відлетіли літаком до Ленінграду, але Ніна не могла відлетіти з ними, бо висів над нею наказ арештування і детективи стежили за виходом з совєтської амбасади та за входами на летовище, до порту й на залізничу стацію. Щоб покласти кінець цій трагікомедії, департаментова крамниця зреклася претенсій, а від прокураторського уряду залежить, щоб він „з браку доказів вини" Ніни припинив проти неї справу й уневажнив наказ арештування. Англійські часописи дораджують зробити це, „щоб не ускладнювати англійсько-совєтських взаємин". Спортові змагання відкликано, за закуплені вже квитки повернено гроші й імпресаріо тієї невдалої спортової імпрези має понад 10.000 дол. втрати (з вини беретів вартости 4.62 доляра!).

Поруч із веселою сторінкою цієї історії, має вона ще й сторінку дуже поважну. Поперше, виринає відразу здивований запит: навіщо було людині, яка займає в совєтському спортовому світі чільне місце — бо ж Ніна Пономарьова здобула на останніх Олімпійських ігрищах в Гельсінках мистецтво у киданні диском і є одною з зірок спортової дружини, що виїде на Олімпійські ігрища до Австралії — ласомитись на товар, маловартний на Заході не тільки своєю ефектовною ціною, але й з погляду жіночої елеґанції? Напевно не грала тут ролю ціна, бо дружина совєтського професора і сама професіоналка-легкоатлетка (в СССР спортові „аматори" є на державному утриманні) напевно не знає біди. Зате грало тут ролю чисто жіноче захоплення предметом одягу, що його так трудно дістати в СССР. І тут треба співчувати підсовєтським жінкам, для яких така маленька і скромненька річ, як берет, стає атракцією, що порушує рівновагу духа і шкодить холодній застанові. Ще поважнішою подробицею цієї афери є реакція совєтських чинників на цілком на Заході нормальну поведінку властей. Приватні детективи є в усіх великих крамницях у західньоевропейських і американських містах, бо людська вдача ще дуже не досконала. Але з приводу дрібної крадіжки, яка є на денному порядку, не зривають з цього приводу голови, і з-правила такі речі кінчаються невеличкою грошовою карою, бо більшою карою для винуватця є сором. Однак для большевиків у даному випадку найбільшу ролю грав престиж: як може недавню комсомолку й совєтську спортову зірку судити буржуазно-капіталістичний суд?! І не про Ніну йшла мова, а про престиж СССР. Але виявилось, як мало вони знають західню психіку. Бо їхня реакція на посковзнення „товаришки Ніни" дала цілком протилежний наслідок, як вони думали: вони хотіли боронити престиж совєтської громадянки й спортовки, а тим часом їхнє безглузде оскаржування англійської поліції і суду в „злобній провокації" і „шантажуванні" совєтських спортовців обурило англійську опінію.

Таким чином берети „товаришки Ніни" стали знаменитим ще одним доказом, які це інші, цілком різні світи — західній і большевицький — і як трудно перевести в діло англійську мрію про „співіснування".

НАУКОВЕ Т-ВО ІМ. ШЕВЧЕНКА

У СТОРІЧЧЯ НАРОДИН ІВАНА ФРАНКА

Збірник праць і статтей, приготованих на Наукову Конференцію 12 і 13-го травня 1956.

(72)

Вол. Дорошенко

СТРАДНИЦЬКИЙ ШЛЯХ ІВАНА ФРАНКА

Такий був справжній погляд Франка на Грушевського, отже червоним єдинонеділимцям та їхнім прихвостням нема чого прикривати свої нікчемні напасті на великого українського історика посиланням на слова великого галицького Каменяра.

Але вертаймось до Франка. Не вважаючи на тяжкі наслідки хвороби він не переставав працювати. Він і тепер — у роках 1909-1914 — дивує нас і своєю пильністю в праці й її плодючістю. Не можучи сам писати, диктує своєму синові Андрієві, або комусь із студентів. З часом Франко навчився писати й сам лівою рукою, яка була в нього здоровіша. Але, очевидно, довшої праці не міг писати своїми карлючками.

І так наполегливо працював Франко майже до самої смерти, видаючи різні матеріяли, пишучи розвідки та приготовляючи до передруку свої колишні твори. Навіть уже в 1915 році за російської окупації Львова видав він велику збірку щоважніших своїх статтей, друкованих у „Kurjer-і Lwowsk-ім", в українському, розуміється, перекладі, під заголовком „В наймах у сусідів" (8°, ст. XII+340).

Виявляв Франко теж незвичайну, як на хвору людину, рухливість. Він їздить із відчитами або читанцями своїх поезій, зокрема „Мойсея", не тільки по цілій Галичині, але й до Чернівців. Побував також у Києві й Одесі.

Українське громадянство жаліло й шанувало свого великого вчителя. З підмогою прийшло йому передусім Наукове Товариство ім. Шевченка, де він до р. 1913-го був директором Філологічної Секції.

І, якщо були у Франка які гіркі хвилини, поза муками, спричинюваними злою хворобою, то це хвороба дружини та передчасна смерть старшого сина Андрія, що був підпорою хворого батька, його вірним помічником і секретарем.

Розуміється, прикро було йому читати й лайливі статті та рецензії польських літературознавців і цілої польської преси, що з фурією, яка нагадувала напади 1897 р. за „поета зради", накинулася на нього за його книгу „Wielka Utrata", видану перед першою світовою війною. Це була невідома драма якогось польського еміґранта, сучасника Адама Міцкевича, що її Франко приписав самому Міцкевичеві. Це страшенно обурило Володислава Міцкевича, сина великого польського поета, який сильно образився, що Франко таку, мовляв, слабу річ приписав його батькові. А за ним накинулося на Франка й ціле польське громадянство.

Польських „джентлменів" не стримував той факт, що Франко хворий і вже через це одне не годилося його так ганьбити та взивати божевільним, натякаючи на його недугу.

Тим часом Франкова думка про приналежність „Wielkiej Utraty" Адамові Міцкевичеві, хоч він своє відкриття й пояснював відомостями, здобутими „надприродним шляхом", у дійсності не була позбавлена рації. Бодай цієї думки був такий знавець Міцкевичевих творів, як покійний Франків приятель, проф. Генрик Біґельайзен. В розмові зі мною про цю Франкову працю сказав він, що поет мав добрий нюх і його твердження що „Wielk-y Utrat-y" написав Адам Міцкевич, має певну підставу.

— — — — — — — — — — —

Світова війна остільки погіршила Франкове становище, що він полишився сиротою: донька Гандзя, що перебувала у Києві, була відтята від батька воєнним фронтом, сини Тарас і Петро були у війську, а тяжко хвора душевно дружина в лікарні. Тим часом Франко доживав уже останні дні.

Варто приточити тут його листи до київських шваґрів — Ігнатовича й Тригубова, що були жонаті з сестрами Ольги Федоровни. „Я досі хорий — писав до них Франко 27. V. 1915 р., себто рік до смерти, — на наслідки плевриту, який перебув у зимі; ті наслідки, головно біль у нижчій частині живота та загальний упадок сил наслідком кількамісячної дієти. Ходження і всяка хочби дрібна праця втомляє мене й запирає дух, а тіло вихудло так, як у мене досі не бувало. Бувши змушений іще в грудні минулого року віддати жінку до закладу божевільних, я рівночасно був змушений прийняти до свого дому одну вдову з двома дорослими дітьми і дати їм окрім кватири майже повне вдержання. Се уможливило мені перебути сю тяжку зиму та небезпечну хоробу, яка при жінці, що систематично та виразно наставала на моє життя, була би певно звела мене в могилу. Тутешня власть досі лишає мене в спокою, крім одної тривоги солдатського постою в моїм домі (коло 200 людей) у першу ніч окупації Львова".[27]

До цього листа треба додати, що влітку 1914 р. Франко вибрався, як звичайно, до Криворівні, де й застала його війна. З поміччю добрих людей пощастило йому вернутися до Львова. Тут опікувалися ним українські січові стрільці й знайомі українські панії, а навіть його давня симпатія Целіна Журовська-Зиґмунтовська — саме та вдова, про яку він згадував в наведеному вище листі.

[27] Див. Г. Житецький. До біографії Франка. „Україна", Київ 1926, кн. 6, ст. 174-175.

Яснозоре, неозоре
Небо голубе;
Дорога моя, учора
Не діждавсь тебе.

Думав, хмарою-горою
Потуманивсь день,
Думав, більше нас з тобою
Доля не зведе.

Пострічалися. Вклонявся
Світлочолий клен.
За дорогами прослався
Степу ґобелен.

Дальніх райдуг розцвітання,
Мрія золота...
Поцілуй же на прощання,
Солодко в уста.

ПАВЛО УСЕНКО

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УКРАЇНСЬКОГО ОСЕРЕДКУ (УО) В ПАРАҐВАЮ

Український Осередок в Параґваю, заснований 12 лютого 1949 року на загальних зборах централі т-ва „Просвіта" за участи представників Українського Допомогового Комітету та прийнятий в тому ж році в склад членів Пан-Американської Української Конференції, відбув 4 серпня ц. р. в Асунсіоні загальні збори уповноважених делеґатів від українських організацій в тій країні. Ціллю зборів було реорганізувати управління названої крайової установи на широкій громадській базі. Це сталося завдяки наполегливій підготовчій акції, яку виконала УО на протязі цілого року, переборюючи різні труднощі.

На збори прибули і в них взяли активну участь тільки уповноважені делеґати, які заступали слідуючі організаційні клітини українського громадського життя в Параґваю: Братство Св. Юрія Переможця УАПЦ з його філіями в Альбораді, Асунсіоні, Богданівці, Енкарнасіоні і Сандовій, філії т-ва „Просвіта" в Альбораді Асунсіоні, Богданівці, Тарасівці, Спілка Української Молоді, що існувала як автономна філія „Просвіти", Союз Українських Ветеранів, Український Допомоговий Комітет при Параґвайському Червоному Хресті і делеґати від групи персональних членів УО. Крім того, збори прийняли представника Братства Карпатських Січовиків.

До того, від філії „Просвіти" в кол. Фрам вул. 4 поступило офіційне писемне повідомлення, що вона визнає доцільність і потребу існування УО, але вибір делеґата узалежнює від постанов загальних зборів централі свого т-ва.

Таким чином, 15 організаційних клітин, що складають більше як 65% чи дві третини всієї організаційної мережі, яка нараховує всього 23 організаційних осередків на місцях, виявили своє позитивне наставлення до УО, а 14 з них і вибрали своїх уповноважених делеґатів.

Не було заступлено на зборах тільки 8 організаційних осередків або менше 35% чи одна третина організаційної мережі. Це такі організації: централя „Просвіти" в Енкарнасіоні, яка на обіжник - запрошення УО-ка не прислала на його адресу жадного офіційного повідомлення, але на сторінках „Нового Шляху" в Канаді оголосила за підписами своєї президії, що вона УО-ка „не визнає", та ж централя про результати своїх надзвичайних зборів, скликаних в справі УО, також нічого не сповістила; філія „Просвіти" в кол. Фрам вул. 12, голова якої писемно узнав рацію існування УО і запропонував своє персональне „приступлення" а про членство філії сповістив, що серед нього в справі УО є розходження; філія „Просвіти" в кол. Сандова, яка повідомила, що своє рішення узалежнює від постанови, яку прийняли би загальні збори централі т-ва; філії „Просвіти" в Кармені, Фрам 2 і Уру Сапукаї та Братство Укр. Грек. Кат. Церкви в кол. Фрам 2 і Фрам 4 жадних повідомлень не прислали.

З огляду на абсолютно переважаючу більшість організаційних осередків, що уповноважили своїх делеґатів, збори відбулися і вирішили всі справи, що стояли на порядку денному, оголошеному в пресі і в обіжниках до всіх організацій ще перед двома місяцями.

На початку прочитано привітання від центральних проводів „Просвіт" в Арґентині і Уруґваю. Зокрема централя „Просвіти" в Буенос Айресі враз зі своїм 16 філіями в Арґентині в своєму привіті висловила апель „до централі „Просвіти" і всіх філій" в Параґваю „доложити максимум зусиль і доброї волі в налагодженні так необхідної співпраці і єдности Української Спільноти в Параґваю".

Після перевірки мандатів збори вислухали звіт з діяльности УО від часу його заснування 12. 2. 49 до 4. 8. 56. Звіт прийнято з висловом подяк активним і жертвенним працівникам УО, а особливо голові Ом. Падучакові та секретареві інж. Ант. Кущинському.

Далі збори прийняли одноголосно статут УО в українській і еспанській мовах. По цьому статуті УО є репрезентаційною, координаційною та антикомуністичною крайовою централею українського організованого життя в Параґваю. По ньому УО комплетується з вибраних представників — уповноважених делеґатів від кожного місцевого організованого осередку, що існує в Параґваю й провадить свою чинність в дусі української національно - с о б о р н и цької ідеї.. Участь самостійних організацій в УО нічим не порушує ні їхніх прав ні їхньої статутової самостійности. Статут УО, крім того, передбачає також персональне членство, важне зокрема для тих околиць, де ще нема українського організованого життя.

Після димісії дотепер уряднуючої управи, меншість якої аз останній рік складається з осіб тимчасово кооптованих, але вибраних на загальних зборах місцевої філії „Просвіти" в Асунсіоні, загальні збори уповноважених від організацій прийняли ту димісію і уділили управі одноголосно абсолюторію та вибрали новий склад органів управління УО згідно зі статутом на каденцію 1956—57 років.

До управи вибрано: голова — Ом. Іл. Падучак, заступник голови — д-р Вол. Коваленко, секретар — інж. Ант. Кущинський секретар для зносин в еспанській мові — Із. Рибак, скарбник — Євг. Радченкова, референт УДК — д-р мед. Вік. Коваленкова.

До ревізійної комісії вибрано: голова д-р Хв. Губаренко, член — Іл. Лепкий.

Крім того, заг. збори зарезервували місця другого і третього заступника голови та членів управи і рев. комісії для уповноважених представників від тих організацій, які не вибрали їх або які ще не прийшли до засадничого позитивного наставлення до УО.

З поточних питань, вирішених на зборах, треба згадати про ухвалу запропонувати С п і л ц і Української Молоді відновити свою організаційну і національно виховну й освітню чинність під патронатом УО. Збори продовжувались п'ять годин. Справи на них розглядались і обмірковувались докладно, даючи повну можливість широко висловлювати кожному учасникові свої погляди, зауваги, пропозиції, критику і настановлення до чинности й завдань УО.

Закінчились збори співом присутніх „Не пора, не пора..." та окликами на славу Параґваю й Україні.

Анунсіон, 9 серпня 1956 р.

Президія зборів:

Д-р Вол. Коваленко, в. р., предсідник;

Є. Радченко, в. р., секретар.

● **Будова сталеварні в Індії,** ведена совєтськими інженерами з совєтських матеріялів, дуже шкутильгає наслідком поганих достав. Большевики скидають вину на погані комунікаційні умовини. На будову сталеварні, що коштуватиме $350 мільйонів, $250 мільйонів в порядку „економічної допомоги Індії" дасть СССР. Нова сталеварня має продукувати р і ч н о 1,000,000 тони заліза й сталі.

● **Над м. Наґоя в Японії** зударились в повітрі і впали на землю два американські турбомоторові літаки, зруйнувавши дощенту один дім, а два інших сильно пошкодивши. Один пілот згинув, а другий встиг зіскочити з парашутом і врятуватися. Японські власті домагаються, щоб вишкіл американських летунів не відбувався над містами й оселями.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Клівленд, Огайо

Товариство „Рідна Школа"

З приїздом нової іміграції до Клівленду, вже в 1950 р. зорганізувалися тут Курси Українознавства, які з кожним роком охоплюють більшу кількість молоді та адміністраційно і організаційно себе щораз краще оформлюють.

Управа Т-ва „Рідна Школа" в 1953 році перебрала адміністрацію Курсів Українознавства і повела енерґійну організаційно - пропаґандивну працю серед громадянства, і Курси Українознавства дістали нових 50 учнів. Згодом змінено назву Курсів на Школу Українознавства. Сьогодні Т-во „Рідна Школа", зареєстроване в Стейтовім уряді Огайо, являється власником гарно розбудованої й взірцево зорганізованої й веденої Школи Українознавства, яка кожного шкільного року навчає й виховує коло півтора сотні нашої молоді. Добра співпраця Управи Т-ва „Рідна Школа" з Управою Школи Українознавства дала можливість Управі Школи й Учительському Зборові посвятитися виключно педагогічній і виховній праці.

Програма й методика навчання в Школі реалізується за директивами Шкільної Ради при УКК, опираючися на інструкціях програми проф. К. Кисілевського „Українознавство в школі". В цій школі в 1951 р. було 60 учнів, 1952 — 68, 1953 — 77, 1954 — 142, 1955 — 133 і в 1956 — 147 (82 дівчини і 65 хлопців). Цікаво зазначити, що число хлопців в Школі Українознавства менше від числа дівчат.

Школа Українознавства в шк. році 1955/56 вела навчання в сімох клясах. Перші чотири кляси були доручені окремих учителям, які були й їх опікунами. Учителем і опікуном 1-ої кляси були А. Єзерська, Е. Завільська, а потім М. Пігуляк. Другу клясу провадила учит. М. Ставнича. Ці дві кляси відбували навчання в суботи, по три години й були приміщені в публічній школі „Трімонт". Третя до сьомої кляси відбували науку в „Мерік Гавз" при Вест 11 вул. Тут наука відбувалася для всіх кляс в суботи, по чотири год., а сьома кляса додатково ще в п'ятницю ввечорі, від год. 5:30 до 7-ої. Учителем й опікуном 3-ої кляси була О. Дуб, а 4-ої М. Олексин. В клясах 5-7 предмети навчання були поділені між окремих учителів: проф. Гр. Голомбійовський був опікуном 5-ої кляси; учит. Е. Винар, опікун 6-ої кляси; проф. В. Павлусевич — опікун 7-ої кляси; вчили ще професори В. Раджикевич, Л. Бачинський, В. Смаль-Стоцький і М. Ждан. Духовним опікуном укр.-кат. молоді був о. проф. Тимків з церкви св. ап. Петра й Павла, який вчив релігії. Для православної молоді не вдалося зорганізувати навчання релігії, з огляду на мале число учнів (7-ох), різного віку й приналежних до трьох різних парафій. Для цієї молоді, на початку й при кінці шкільного року, Богослуження відправляв о. дек. А. Верик, парох церкви св. Володимира.

Управа Школи Українознавства велику увагу кладе на виховання молоді, й для тої цілі організує ряд різних імпрез. В шкільному році 1955/56 були такі імпрези: 6-го листопада 1955 року, на Академії Першого Листопада", молодь виступила з інсценізацією „Ноктюрна" Б. Лепкого; 15 січня 1956 р. Школа влаштувала Різдвяну виставку „Ялинка"; 13 березня 1956 р. молодь власними силами вшанувала Т. Шевченка, а 2-го червня зложила вінок під пам'ятник Івана Франка в Городі Української Культури та започаткувала Ювілейні святкування роковин І. Франка. На закінчення шкільного року 1955/56 Школа влаштувала „День українського слова й української пісні". Програму заповнили декламації й спільні рецитації учнів кШоли, та інсценізація пера проф. В. Павлусевича. Хор „Дніпро", під мистецьким проводом проф. Е. Садовського, виконав низку релігійних, історичних —й народних пісень, виступ якого публіка вітала щирими оплесками, дякуючи за цей виступ. Всі імпрези організувала й по-мистецьки оформлювала учит. Олена Дуб, при співпраці всіх учителів.

Управа Школи Українознавства не обмежувала своєї праці лише до навчання й виховання молоді, але тримала також тісний зв'язок з батьками й громадянством.

В минулому шкільному році Школу Українознавства візитував інспектор Шкільної Ради при УКК, проф. д-р М. Дольницький, який в своїй оцінці, зараховував її до одної з найкращих шкіл українознавства в Америці.

Управителем Школи Українознавства є проф. Михайло Ждан і йому треба завдячувати взірцеву організацію —школи. Учительський Збір складається з фахових й досвідчених педагогів, які після своєї заробіткової тижневої праці радо свій відпочинковий час посвячують праці над вихованням молоді.

Цю тиху, позитивну й надзвичайно корисну працю Школи Українознавства, треба завдячувати в першій мірі тим свідомим батькам, громадянам й організаціям, які морально й матеріяльно співпрацюють зі Школою й Т-вом „Рідна Школа". Признання належиться Управі Т-ва „Рідна кШола", яка під проводом інж. Івана Фура (від листопада 1953 до лютого 1956 р.), а тепер проф. Юри Яремкевича, вкладає дуже багато праці, щоб забезпечити нормальну працю школи.

Коли б ці великі ідеї, які лягли в основу праці Т-ва „Рідна Школа", зрозуміли всі батьки, громадяни й Товариства, які дотепер стоять осторонь, то можливості —поглиблення й поширення навчання й виховання молоді —були б дуже великі.

Школа Українознавства виготовила широку програму на шк. рік 1956/56, і вся молодь українського походження знайде в ній місце для себе. Зачинаючи новий шкільний рік 15 вересня 1956 р. в нашій Рідній Школі, ми кличемо до всіх, в кого б'ється щире українське серце, кому дорога рідна мова, хто хоче помогти рідній Батьківщині: „Ставайте в наші ряди, будьте лицарями в боротьбі за душу української дитини, посилайте своїх дітей до Рідної Школи та заохочуйте до цього других, підтримуйте „Рідну Школу" морально й матеріяльно!"

Фі.

Міннеаполіс, Мінн.

Прощання голови філії УККА.

18 серпня ц. р. на черговому засіданню Управи Міннеаполіської Філії УККА, прийнято резиґнацію голови Управи всч. о. протоєрея Степана Віляка, який дістав від Консисторії УПЦ призначення очолити українську православну церкву в Вуссакеті, Род Айленд.

Приєднуючись вповні до якнайкращої оцінки Консисторією діяльности протягом 6-ти останніх років о. С. Віляка, як настоятеля української православної церкви Св. Арх. Михаїла в Міннеаполісі, Управа Філії УКК сконстатувала, що діяльність о. С. Віляка, яко голови Управи цієї філії, була також у повній мірі позитивна та цінна. Отець С. Віляк від кінця листопада минулого року був керманичем усієї загально - національної соборницької української діяльности, яка провадилася за той час управою філії УККА на терені цього міста.

Під безпосереднім керівництвом о. С. Віляка у Міннеаполісі був успішно переведений День Державности й Соборности, резолюція якого, підписана представниками всіх громадсько - політичних організацій та громад міста, завдяки зв'язкам о. С. Віляка з сенаторами та конґресменами стейту, — увійшла до конґресових рекордів Сенату ЗДА і була свого часу в цілості надрукована в „Свободі". Дуже вдало було переведено свято пам'яти Т. Шевченка; налагоджений зв'язок з радієвими станціями міста, а головне — у значній мірі знормалізовані взаємовідношення поміж окремими нашими середовищами на терені міста. Прикладом у цьому була знову ж діяльність о. С. Віляка, який від імені філії УККА та з її доручення вітав середовище ОДВУ, що відзначало ювілей полк. А. Мельника, а за пару місяців так само від імені тієї ж філії і з її доручення вітав середовище ООЧСУ, яке урочисто відзначала пам'ять ген. Т. Чупринки-Шухевича і підкреслив його всенаціональне значення. Так само на доручення Управи філії і від її імени о. С. Віляк виступав з привітальним словом на академії, присвяченій пам'яті Головного Отамана Симона Петлюри, зорганізований Союзом Українських Ветеранів, і щедрою пожертвою та теплим словом вітав Т-во Сприяння УНРаді в 5-ту річницю його діяльности...

Саме таке поступування нашого голови о. С. Віляка в значній мірі і характеризувало всю діяльність нашої філії УККА, в якій завжди й в усіх випадках ми разом з о. С. Віляком знаходили певну всенаціональну лінію, яку могли прийняти й приймали представники різних громадсько - політичних середовищ репрезентованих у нашій філії.

Управа Міннеаполіської Філії УККА.

До українських журналістів

В українській пресі в Зах. Европі появився цей цікавий заклик, що його передаємо тут в цілості.— Ред.

Одним з завдань організації журналістів повинно бути дбання про належний рівень журналістичних виступів, про що була мова на загальних зборах Спілки українських журналістів — СУЖ, які вибрали нас до головної управи СУЖ-у.

В порядку виконання перебраних нами обов'язків уважаємо за потрібне звернути увагу пп. Редакторів і Співробітників українських часописів на деякі виступи, які мали місце останніми часами в органах української преси при обговоренні справ політичних, громадських, та культурних і які не стоять у згоді з добрими журналістичними звичаями. Але насамперед дозволимо собі нагадати про деякі правила журналістичної етики, порушення яких викликає несмак у читача, обурення в зацікавлених, активну реакцію в покривджених, а відтак загальне зогірчення.

Засада об'єктивности повинна бути шанована журналістами з огляду на суспільну ролю їхньої діяльности. Автори повинні триматися фактів і застосовувати при оцінках їх критерії загального добра, напр., критерій національно - державної рації. Тут є дуже важливими самоконтроля та інтелектуальна льояльність журналіста. На жаль, доводиться ствердити, що при деяких виступах авторам бракувало вище вказаного. Вони часом втрачали почуття міри і виявляли тенденційність, що межувала з х о р о б л и в и м еґоцентризмом.

Дискусія, ба навіть полеміка в справах громадських і політичних, є корисними, коли вони сприяють висвітленню дійсности і визначенню засадничих позицій. Однак автори не повинні вносити в загальні справи особисті моменти і використовувані прилюдні виступи для приватних порахунків. Дискутантам не вільно вживати образливих висловів, орудувати інсинуаціями, понижувати своїх опонентів. Подібні методи є недопущені в поважних часописах. А тим часом деякі виступи явно надихані злобою, автори їх, не зважуючи достатньо своїх слів та закидів, ставлять під знак запитання патріотизм, ба навіть порядність своїх противників.

Внаслідок таких збочень деякі особи можуть почуватися ображеними за дорогу їм справу, за свою спільноту, можуть бути діткнені в своїй людській чи національній гідності. Дехто з цих осіб захоче продовжити полеміку чи встрянути в неї. Але заки це матиме місце, просимо цих осіб зважити, чи вийдуть їх виступи на добро загальної справи. Якщо ними керуватимуть виключно особисті мотиви та образи, їхні виступи можуть бути зайві, а якщо автори не братимуть під увагу загального добра, вони можуть бути шкідливі. В кожнім разі, щоб бути оправданими, їхні виступи повинні бути точно допасовані до вище наведених правил доброї журналістики.

З огляду на нездорову атмосферу, яку вже створено навколо деяких справ загальнонаціонального значення, просимо зацікавлених осіб уважати, щоб своїми виступами не завогнити їх ще більше. Ті, що спричинились до витвореної ситуації, мусіли б перевести іспит сумління і направити свої помилки. Ми всі повинні пам'ятати, що до нас приглядаються за залізною завісою, включно до політв'язнів спецтаборів, за нами пильнують вороги. В такім становищі панування над собою є дуже важливе, і часом знехтування недостойної напасти противника є більш бажане, ніж гостра відсіч на неї.

Звертаючись до всіх українських журналістів, ми особливо відкликаємось до почуття відповідальности пп. Редакторів, які рішають про вміщення чи не вміщення надісланого матеріялу на шпальтах часописів. Просимо їх ласкаво, щоб вони уважно поставились до піднесених нами питань.

Це звернення розсилається до редакцій українських періодичних видань в Европі з проханням опублікувати його і цим довести його до відома найбільшої кількости журналістів та інших зацікавлених осіб.

Члени президії СУЖ-у:

(—) **Дмитро Андрієвський** — голова;
(—) **Володимир П. Стахів** — заст. голови;
(—) **Михайло Воскобійник** — заст. голови;
(—) **Володимир Леник** — ген. секретар.

Мюнхен, 1. серпня 1956 р.

● **Суддя в Мінеолі,** Лонґ Айленд, Н. Й., визначив 57-річному автоводієві Ендрю Т. Ґювіттові гривну в сумі 25-ох долярів за те, що мав перестарілий дозвіл на їзду автом. Покараний заявив, що має тільки 20 долярів, і тоді суддя зменшив йому кару до 20-ти долярів. Коли ж Ґювітт, пошукавши в своїх кишенях, знайшов тільки 19 долярів, суддя зменшив йому кару до 18-ти долярів, а одного доляра залишив йому на автобус.

● **Президент Айзенгавер** привітав першого туніського амбасадора Монґі Сліма і заявив, що ЗДА дивляться на нову туніську державу, як на „приятеля і партнера в сім'ї народів світу".

Хроніка українського життя

В Англії

УСПІХ „ОРЛИКА" НА МІЖНАРОДНОМУ ФЕСТИВАЛІ

Українська танцювальна група „Орлик", мистецьким керівником якої є П. Дністровик, брала теж і в цьому році участь у міжнародньому фестивалі пісні і танку. Фестиваль відбувався в Ляинголлен у Валії. Під час змагань за першість поміж мистецькими групами різних народів на щоглах цього міста маяв, поруч прапорів других народів, синьо-жовтий прапор України.

Хоч у цьому році наша мистецька група „Орлик" не здобула першого місця, проте високий мистецький рівень наших танцюристів здобув загальні признання.

● **Англійці** прибирають на вазі, радісно стверджують англійські лікарі, які до цього часу мали діло з пацієнтами, що перебували на примусовій дієті внаслідок системи харчових карток. Відколи цю систему скасовано, особливо на товщі, щораз більше жінок в домах моди домагаються ширших суконь. Англійські патріоти думають, що коли так піде й далі, то знову зактулізується символ англійця — „Джан Вулл" — з великим животом і в циліндрі.

● РОЗШУКИ ●

Пошукую панів Михайла і Івана ТРОЙНАРІВ, які правдоподібно мають бути десь в Канаді. Ваша сестра Ірка просить про вістку від Вас.
Mrs. MARIA WONS PELENSKY
931 Michigan Street
Toledo 4, Ohio

Пошукую свого рідного брата Антося МЕЛЕНЕВИЧА, син Федька з села Надієва, який виїхав до Америки 1938 р. Хто знав би про нього або він сам, прошу писати на адресу:
STEFAN MELENEVYCH
76 Harman St., Rochester, N. Y.

МАКСИМЯК ЯРОПОЛК
Маю відомості з рідних земель про Марусю.
Пишіть на адресу:
MARIE WASYLYK
Schaerding a/Inn.
Bahnhofweg 24, Austria O. Oe.
Закордонні часописи прошу про передрук.

Сестра пошукують брата Семка Волошина з с. Кіданці, р-н Збараж, обл. Тернопіль. Мав би бути в Канаді. Адреса сестри Катерини:
KATERYNA KORDAS
147 Daves Ave., Greenvich, Conn.
U.S.A.

З НОВИМ ШКІЛЬНИМ РОКОМ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

рих оцінок — успішний вислід вступного іспиту.

Є багато каледжів, які переводять іспити самі. Але велике число каледжів, зокрема на північному сході ЗДА, вимагає стандартного college entrance examination. Цей іспит переводить у письмовій формі кожного року кілька разів уповноважена для цього установа, college entrance examination board. Він складається з загального general aptitude test та спеціяльних фахових іспитів, як мови, фізики, математики і т. п. Кандидати, що зголошуються до цього іспиту, виповнюють формуляри і подають вибрану дату іспиту та предмети, з яких, згідно з вимогами наміченого університету, хочуть складати іспити.

3. Вибір каледжу

Вибір каледжу вимагає деякої застанови. Деякі каледжі мають по декілька факультетів, інші спеціялізуються тільки в одній ділянці. Інформації про це можна знайти в Lovejoy's College Guide та The College Handbook. Якщо батьки живуть в місті, де є один чи більше каледжів, то виринає питання, чи їхній син або донька, мають вибирати місцевий каледж, чи вступати до позамісцевого. На думку багатьох виховників, навчання в позамісцевому каледжі виробляє в молодих людей самостійність та зарадність в житті. З другого боку, деякі молоді студенти, вихопившись з-під батьківської опіки, можуть недоцільно вживати свободи. Очевидно, що цю проблему мусять розв'язати самі батьки при помочі учителів.

Намітивши кілька каледжів, які найбільше відповідають бажанням студента та батьків, треба зажадати від них інформацій про умовини прийняття, час тривання студій, кошти навчання та удержання, стипендії і т. п. Ці інформації треба зібрати по змозі у вересні або жовтні останнього року гай-скул, щоб був час вислати своєчасно подання про прийняття та стипендію. Є школи, які вимагають вступного зголошення за рік перед початком студій.

Американці кажуть: Nobody is too poor to go to college. Це є дуже правильне твердження, але, очевидно, з деякими передумовами. Кошти навчання в каледжі дуже різні: в деяких воно зовсім безплатне, а в деяких коштує річно 2.500 долярів і більше, вчисляючи оплату харчів та мешкання в гуртожитках. Якщо йде про сфінансування цих коштів, то треба взяти під увагу такі можливості: 1. допомога батьків, 2. заробіток самих студентів, 3. стипендії і 4. позички.

Заробітки самих студентів обмежені до part time jobs під час самих студій (напр., допомога в студентській кухні), що може дати яких 200 — 300 долярів річно, та до праці під час вакацій, по змозі як підготова в своєму фаху, що може дати 300 — 600 річно. Каледжі часто посередничають у підшукуванні такої праці.

Якщо йде про стипендії та студентські позички, то це — два джерела, які можуть покрити велику частину коштів навчання. В Америці є дуже багато різних добродійних фундацій, які дають фінансову допомогу студентам у формі: а) незворотних стипендій, scholarships, та б) зворотних низькопроцентових і довгореченцевих позичок, student loans. Ці допомоги можна дістати або через каледж, або безпосередньо від фундацій. Інформації про стипендії, які надають самі каледжі, та про позички можна одержати від каледжів. Інформації про допомоги, які уділяють фундації безпосередньо, можна знайти в окремих підручниках, напр., S. N. Feingold: Scholarships, Fellowships and Loans, які подають виказ таких фундацій, їх адреси та умови одержання допомоги. Є стипендії, напр., National Merit Scholarship, які можна здобути тільки після доволі трудних елімінаційних іспитів. За одержання цих стипендій змагається велике число учнів. Є стипендії, на які мають право тільки нащадки деяких родин або уродженці означених в заповіті фундатора повітів. Є стипендії, які покривають кошти навчання й удержання всі чотири роки навчання, а є й такі, що забезпечують лише одноразову допомогу. Загалом можна сказати, що: 1) одержання стипендії залежить так від добрих оцінок у навчанні учня, як і від фінансового стану батьків, 2) навіть діти батьків, що заробляють від 8.000 до 12.000 дол. річно, можуть дістати стипендії на частинне покриття коштів навчання.

Якщо йде про студентські позички, то вони низькопроцентові та довгореченцеві, і першу рату часто платиться аж по закінченні студій. На нашу думку, позички — „остання дошка рятунку" при фінансуванні студій. Було б безсумнівно легкодушністю базувати університетське навчання на самих позичках, бо тоді абсольвент каледжу розпочинав би свою кар'єру, обтяжений великими боргами. Але у випадках, коли здібний студент стає на черветому або й на третьому році студій перед несподіваними фінансовими трудноцами, такі позички можуть бути одиноким доцільним виходом із ситуації.

Учні та їхні батьки повинні присвятити час на вишукання згаданих вище джерел фінансової допомоги під час студій і вислати аплікації до всіх відповідних фундацій.

На кінець ми хотіли б заторкнути ще справу військової служби.

З огляду на те, що кожний здоровий юнак, який покінчив 18-й рік життя, може бути покликаний до військової служби, треба застановитися над тим, коли і як майбутній студент має цю службу відбути.

При багатьох каледжах є підготовчі військові відділи, т. зв. ROTC (Reserve Officers Training Corps). Військовий вишкіл в двох перших роках студій є обов'язковий, а в двох останніх — добровільний. Чотирирічний військовий вишкіл при каледжі дає можливість на іменування підстаршиною та право вибору фахового заняття під час військової служби, яку відбувається після закінчення студій. Студенти всіх каледжів, які мають добрі вислідн в навчанні, дістають відрочення військової служби аж до закінчення студій. Однак, треба звернути увагу ще на таке: військову службу можна відбувати тепер або, безперервно протягом двох років, або тільки протягом 6 місяців суцільної служби, а потім впродовж кількох років кожної суботи та під час вакацій. Можна також відбувати військовий вишкіл в National Guard, але нам невідомо, щоб це звільняло від нормальної військової служби. Точніші інформації можна дістати в військових Recruiting Stations.

ПОВІДОМЛЕННЯ „ЗАРЕВА"

В днях 1 і 2 вересня ц. р. відбувся в Дітройті, Міш., Крайовий З'їзд „ЗАРЕВА" в ЗДА.

Згідно з програмою З'їзду, обрано Президію в складі: д-р Петро Стерчо — предсідник та Дмитро Місько — секретар. Крім делегатів і членів клітин та станиць в ЗДА, в нарадах З'їзду брали участь 1-ий заст. голови Центрального Проводу „ЗАРЕВО" і рівночасно представник КП „ЗАРЕВО" Канади, друг Микола Плавюк, почесний голова КП МУН Канади д-г Василь Гладун та голова ГУ МУН ЗДА д-г Роман Шраменко. Привітавши З'їзд від імени своїх організацій, вони брали живу участь в нарадах З'їзду своїми вказівками і порадами і запевненням співпраці їх організації з КП „ЗАРЕВО" в ЗДА на майбутнє.

Після вичерпного звіту голови КП „ЗАРЕВО" д-га В. Дмитріюка, З'їзд застановився над пекучими проблемами „ЗАРЕВО" і на внесок присутніх членів Контрольної Комісії уділив абсолюторію уступаючому Крайовому Проводові.

Перед вибором керівних органів „ЗАРЕВА" З'їзд постановив відновити статус Братньої Організації в системі ОДВУ та доручив новому Крайовому Проводові до трьох місяців випрацювати з Центральною Управою ОДВУ формальну і фактичну базу співпраці.

Керівні органи обрано в такому складі:

Крайовий Провід: Василь Нагірняк — голова; Осип Зінкевич — заст. голови; Раїса Шило-Бакун — секретарка; Анатоль Домарацький — фін. референт; Дмитро Місько — орг. референт.

Контрольна Комісія: Володимир Дмитріюк — голова; Роман Шраменко і Дмитро Січ — члени.

Під час З'їзду та опісля на спільних нарадах Управ „ЗАРЕВО" і МУН продискутовано ряд проблем, пов'язаних з працею на майбутнє в площині спільних заінтересувань обох організацій. Крім цього, обговорено працю Комісій „ЗАРЕВА", при чому постановлено притягнути до цієї праці якнайбільший гурт членів „ЗАРЕВО" в ЗДА.

Представник —Центрального Проводу „ЗАРЕВО" поінформував присутніх на З'їзді про рішення Централі погодитись на переорганізацію видання „Розбудова Держави" на орган всього націоналістичного активу, закликаючи членів і Комісії „ЗАРЕВО" всебічно піддержувати це видання. Рівночасно З'їзд апелював до членів „ЗАРЕВО" піддержувати видавництва „Самостійної України", „Смолоскипу" та сторінки МУН у „Свободі" — „Промінь".

З'їзд ратифікував домовлення попереднього Крайового Проводу „ЗАРЕВА" з Союзом Українських Студентських Товариств Америки (СУСТА) про приступлення в надзвичайні члени СУСТА, закликаючи при тому членів „ЗАРЕВО" до активної праці в студентських чи академічних товариствах на місцях.

Крайовий Провід
„ЗАРЕВО" в ЗДА

Короткі Вісті

● **Джозеф К. Ґрю**, колишній американський амбасадор в Японії і державний підсекретар, видав книжку п. з. „Сторожкість проти інвазії" з гострою пересторогою, щоб ЗДА ні за яку ціну не допускали комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй, бо ком. Китай в ОН користувався би допомогою самої Америки для збільшування своєї сили проти вільного світу. Ця книжка появилась накладом т. зв. „Комітету одного мільйона" — мільйона зорганізованих американців, ворогів комуністичного режиму в Китаї.

● **В Індії** випущено на волю голову Кашмірської демократичної унії Према Ната Возаза, який останній рік перебув у в'язниці в Індії, а перед тим 3 роки у в'язниці в Кашмірі, де губернатором є індійський ставленець, — за те, що проповідував потребу вирішення долі спірного між Індією і Пакістаном мусульманського Кашміру шляхом плебісциту. Кашмірсько - мусульманський патріот, опинившись на волі, відразу заявив, що негайно відновить свою акцію за плебісцит в Кашмірі.

● **Новим репрезентантом** сателітної Польщі в Об'єднаних Націях призначено Єржи Михайловського, колишнього посла тієї „держави" в Лондоні.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Мир", Відд. 324, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 15-го вересня. Просимо прибути і вирівняти залеглі вкладки. — Управа.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Т-во Клюб Поступовий Відд. 70, повідомляє, що місячні збори відбудуться в середу, 12-го вересня, о год. 7-ій веч., під ч. 433 Hoboken Ave. Проситься членів не затягати довгу. — І. Патуляк, предс.; П. Костик, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка Відд. 252 відбудуться в неділю, 16-го вересня в залі при 2250 В. Кортез. Проситься членів прийти. — Когут, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Т-во „Жидачів" Відд. 393, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 16-го вересня, о год. 3-ій по пол., в У. Н. Домі 142 2nd Ave. Проситься членів прибути на збори і розібрати бальові білети. Просимо довгуючих членів заплатити залеглості до УНСоюзу. — І. Дубик, предс.; Є. Баланда, кас.; В. Вербовеський, рек. секр.; М. Литвин, фін. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — 397 Відд. повідомляє своїх членів, що принимання вкладок буде в суботу, 15-го вересня від 5-6 год. веч., і в неділю, 16-го вересня від 12-1:30. Пригадуємо, що члени, які довгують 3 місяці будуть суспендовані, аж до повного вирівняння своїх вкладок. — М. Субтельний, пр.; О. Штогрин, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори 117 Відд. „Запорозької Січі", відбудуться в суботу, 15. вересня, в домівці при 33 Е. 7-ма вул. II. пов., о год. 8-ій веч. Всіх членів просимо явитися. — С. Кучма, предс.; М. Корчинський, кас.; В. Калина, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. — Б-во св. Арх. Михаїла Відд. 147, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 16-го вересня в парафіяльній залі, 803 Фронт вул., о год. 2-ій по пол. Просимо членів прийти і вирівняти свої вкладки, бо впротивнім разі будуть суспендовані як старші так і діти. — І. Зазворський предс.; Г. Віленький, кас.; І. Федорак, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — — Місячні збори Б-ва св. І. Хрестителя Відд. 270, відбудуться в неділю, 16-го вересня, о год. 3-ій по пол., в тимчасовім приміщенню УНДому при 433 Hoboken Ave. Проситься тих членів, що не платили літньою порою, щоб тепер заплатили за довжні місячні вкладки. — В. Бутковський, рек. скр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Т-ва Запорозька Січ Відд. 371 відбудуться в п'ятницю, 14-го вересня, о год. 8-ій веч., в Січовій залі при 506 — 18th Ave. Прохається членів платити свої вкладки на зборах відділу. — І. Оверко, предс.; П. Заболоцький, кас.; Ю. Баранюк, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Б-во св. о. Николая Відд. 369, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 16-го вересня, о год. 4-ій по пол., в церковній залі. Проситься членів прибути на збори і вирівняти місячні вкладки. — Управа.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Т-во Подільська Січ Відд. 8, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в п'ятницю, 14-го вересня, о год. 7:30 веч., в залі Клюбу 13 Washington St., бо в неділю всі їдуть на Союзівку. Просимо членів явитись і вирівняти свої належитості, рівнож приймається членів як до Союзу так і Т-ва без вступного. — П. Гарасимів, предс.; В. Мандзій, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. — Місячні збори Т-ва Запорозька Січ Відд. 347 відбудуться в неділю, 16-го вересня, о год. 2-ій по пол., в залі де звичайно. Просимо усіх прийти на збори. — С. Патен, предс.; С. Чопик, кас.; Гр. Тимчій, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Б-во св. о. Николая Відд. 175 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 16-го вересня, о год. 1-ій по пол., в УНДомі 4655 Мартин вул. Проситься всіх членів прийти на означений час і вирівняти свої залеглості. — С. Пелех, предс.; І. В. Іванчук, секр.

БОФАЛО, Н. Й. — Б-во св. о. Николая Відд. 127 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 16-го вересня, в церковній залі при Філмор і Онеіда вул., зараз по співаній Службі Божій. Проситься членів приходити на збори і платити свої місячні вкладки. Також урядники урядують кожної неділі від год. 11:30 до 1-ої, так щоб кожний член мав нагоду заплатити чи полагодити інші справи. Звертаємо увагу членам, які довгують, щоб вирівняти свій довг, щоби не треба суспендувати, а члени, які були суспендовані, якщо вирівняють свої залеглости можуть бути прийняті наново. Просимо зголошувати своїх знайомих і вписувати своїх дітей до УНСоюзу. — І. Вула, предс.; П. Володка, фін. секр.; М. Левицький, рек. секр.

ОЛИФАНТ, ПА. — Місячні збори Б-ва св. Кирила і Методія, Відд. 86, відбудуться в неділю, 16-го вересня, зараз по Сл. Божій у Шкільній авдиторії. Пригадується членам, щоб обов'язково прибули на збори і вирівняли свої місячні вкладки, бо в противнім разі будуть наражені на суспенду. — Гр. Санкевич, предс.; А. Тарас, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Т-во ім. М. Грушевського, Відд. 219, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 15-го вересня, о год. 7-ій веч., в церковній залі, 675 South 19th St. Просимо усіх членів явитися на зборах, бо маємо важні справи до полагодження. — Управа.

БРУКЛИН, Н. Й. — Т-во Запорозька Січ, Відд. 325, повідомляє членів, що чергові місячні збори відбудуться в суботу, 15-го вересня, о год. 8-ій веч., в УНДомі, 216-218 Гренд Стріт. Члени, яким не можливо прибути на збори можуть вплатити свої вкладки кожного вечора в УНДомі, або вислати на адресу секретаря: William Chupa, 240 E. 6th St., New York, N. Y.

ШИКАҐО, ІЛЛ. — С-во Благовіщення Відд. 125 повідомляє членів, що збори відбудуться в неділю, 16-го вересня, о год. 1-ій по пол., при 845 N. Western Ave. Пригадується членам, щоб вирівнювали свої членські вплати. — А. Стим, предс.; П. Яворська, кас.; І. Подола, секр.

Ділимося з Рідними, Приятелями і Знайомими сумною вісткою про несподівану смерть, Моєї Дорогої Дружини

бл. п. Катерини Андріївни Ільяшенко

яка сталася 8-го вересня 1956-го року у Нюарку, Н. Дж., після короткої тяжкої недуги, та перенесення тяжкої операції.

Похоронні спільні молитви відбулися в неділю, 9-го вересня та 11-го вересня (вівторок) о годині 8-ій вечором, в погребовому заведенні Литвина і Литвина, 801 Спрінґфілд евеню, Ірвінґтон, Н. Дж.

В середу, 12-го вересня о год. 9:30 ранку похоронні моління в погребовому заведенні Литвин і Литвин і похід на цвинтар.

Подаємо до відома і просимо Знайомих та Приятелів взяти участь у св. Заупокійній Службі Божій за бл. п. Катерину Андріївну Ільяшенко, яка відбудеться в Укр. Православній Церкві св. Вознесення, 675 19 ст. Нюарк, Н. Дж., о год. 10-ій ранку, в середу, 12-го вересня 1956-го року.

Горем прибитий
Муж Покійної МИКОЛА ІЛЬЯШЕНКО

Ділимося з Приятелями і Знайомими сумною вісткою з рідних земель, що в дні 18-го серпня ц.р. упокоївся по довгій недузі на 82-му році трудолюбивого і многострадального життя наш незабутній Батько і Дідусь

бл. п. Евстахій ДОРОЖИНСЬКИЙ,

бувший управитель школи в Серафинцях, городецького повіту і в самій Городенці. Похорон відбувся в Станиславові.

Вічна Йому Пам'ять!

Горем прибиті:
дочка — ОЛЬГА, зять — МИХАЙЛО,
внуки — Маркіян і Андрій БАЧИНСЬКІ,
а в краю:
дочка — ЯРОСЛАВА, зять — МИКОЛА
внуки — Ярема, Володимир і Уляна БУДЗИКИ.

Посмертні Згадки

МАРІЯ ЛЕЩУК, довголітня членкиня 245 Відд. УНСоюзу ім. Б. Хмельницького в Трентоні, Н. Дж., померла по довгій і тяжкій недузі. Народжена в селі Ричиця, пов. Рава Руська, Зах. Україна. Похована 2 вересня 1956 р., з Укр. Прав. Церкви св. Тройці в Трентоні на парохіяльному цвинтарі. Залишила в глибокому смутку мужа Павла, 3 дочки Марію, Анну і Ірину, 2 синів Петра і Юрія, 3-ох зятів, 2 невістки і 19 внуків. — В. ЙЙ П.!
Н. Сабат, секр.

ПЕТРО СОВІРКА, довголітній член Т-ва „Любов" Відд. 45 УНСоюзу в Филаделфії, Па., помер 17-го липня 1956 р. в 67 р. життя в Шпиталі Вет. Амер. Армії з першої св. війни, в якім перебував повних 24 роки. Покійний походив з села Лукавиця, пов. Лісько. Залишив в смутку дружину Катерину, що сама виховала та вивела в люди четверо дітей, Тараса, Мирона, Ольгу і Марію та четверо внуків. Поховано на кладовищі Окланд у Филаделфії, Па. — В. Й. П.!
М. Сеник, секр.

Увага! Відділи УНСоюзу!

ПРОГУЛЬКИ АВТОБУСОМ на
ОСІННІЙ ФЕСТИН на СОЮЗІВЦІ
В НЕДІЛЮ, 16-го ВЕРЕСНЯ 1956 Р.

Автобуси від'їжджають в неділю:

ЙОНКЕРС — о год. 7:30 рано з Йонкерс. Автобус пристає о год. 8-ій в Гейстінґс. — Переїзд в обидві сторони $3.
Зголошуватися в Йонкерсі. Василь Мандзій, 70 Chestnut St., Амер. Укр. Клюб, 13 Washington St. Tel. YO 5-9262, П. Гарасимів, 3 Hogen Pl., в Гейстінґс, Tel. HA 5-5992, Андрій Вовк, 3 Witmn St. Tel. HA 5-6965M. — Замовлення приймається тільки з вплатою переїзду.

ПАССЕЙК, Н. ДЖ. Зголошення приймають: Ф. Ґулька, П. Головачук, В. Новацький і В. Марущак. До В. Марущака можна зголошуватися телефонічно: GR 1-6726. На випадок непогоди гроші будуть повернені.

НЮ ЙОРК — год. 7-ма рано, від'їзд автобусу від Народного Дому при Second Ave. Зголошення на автобус. білети приймають: Т-во „Дністер", Відд. 361 УНС, 119 Ave. A Секретарі Відд. УНС 69, 117, 130, 181, 194, 203, 204, 457 — Арка, п. Задорецький. Самопоміч Ню Йорк або тел Петро Кучма GR. 7-1054.

БРУКЛИН (Савт) — Відділ 293 бере участь в прогульці. Особи, які хочуть їхати на Союзівку, ласкаво зголоситься до секр. Відд. 293 УНСоюзу — Марії Демидчук.

ДЖЕРЗІ СИТІ — год. 7:30, від'їзд автобусу з Grand St., біля будинку УНС. Автобус зупиниться також біля УНДому — 433 Hoboken Ave. Переїзд в обі сторони $3. Голоситись: P. Kostyk, 76 Bright St. — Tel. HE 4-5981; A. Sharan, 120a Palisade Ave — Tel JO 5-4285.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ
до Календаря „Свободи" на 1957 рік

Редакція „Свободи" вже закінчує підготову та в найближчому часі здасть до друку великий і багатий змістом Календар „Свободи" на 1957 рік, що появиться друком та буде в продажу вже в листопаді ц. р. Календар появиться, подібно як і минулого року, в повному тиражі „Свободи", тільки цим разом уже на кращому папері, а Редакція Календаря, маючи на увазі реклямову вартість такого видання для нашого організаційного, громадського і торговельного життя, рішила відступити відповідне місце в тій книзі для оголошень, визначуючи для них мінімальні ціни: $50 за цілу сторінку, $30 за пів сторінки, $20 за чверть сторінки та $15 за одну восьму сторінки. Для Відділів УНС відповідна знижка, а для збирачів оголошень відповідні нагороди. Замовлення на оголошення висилати на адресу „Свободи" до 15 вересня.

ТАРЗАН, ч. 3736. Дістає допо могу.

Хоч Міло не був слабою істотою, але він зрозумів нависну над ним смерть, і роз-пачливо вирвався з Тарзанових лап.

Але його зусилля похитнуло ним на край скелі, де розлючений слон вдарив його своїм хоботом...

Міло, з сильним криком полетів униз.